

DUMINICA A II-A DUPĂ RUSALII

a Sfinților Români. Chemarea primilor Apostoli.

APOSTOL. ROMANI 2, 10-16; CORINTENI 5, 17, 20; 6,1, 3-7, 10; 13, 11

Fraților, mărire, cinste și pace oricui face binele: iudeului mai întâi, și elinului. Căci nu este părtinire la Dumnezeu! Câți, deci, fără lege au păcătuit, fără lege vor și pieri; iar câți au păcătuit în lege, prin lege vor fi judecați. Fiindcă nu cei ce aud legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi îndreptați. Pentru că, atunci când păgânii, care nu au lege, din fire fac ale legii, aceștia, neavând lege, își sunt lor înșiși lege; ceea ce arată fapta legii scrisă în inimile lor, prin mărturia conștiinței lor și prin judecățile lor, care îi învinovățesc, sau îi și apără, în ziua în care Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, după Evanghelia mea, cele ascunse ale oamenilor.

Fraților, dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă; cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi. În numele lui Hristos, așadar, ne înfățișăm ca mijlo-

citori, ca și cum Însuși Dumnezeu v-ar îndemna prin noi: Vă rugăm, împăcați-vă cu Dumnezeu! Fiind, dar, împreună lucrători cu Hristos, vă îndemnăm să nu primiți în zadar harul lui Dumnezeu. Să nu fie slujirea noastră defăimată, ci în toate înfățișându-ne pe noi înșine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoie, în strâmtorări, în bătăi, în temnițe, în tulburări, în ostenele, în privegheri, în posturi, în curăție, în cunoștință, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în dragoste nefățarnică, în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății cele de-a dreapta și cele de-a stânga, ca niște întristați, dar purerea bucurându-ne, ca niște săraci, dar pe mulți îmbogățind, ca unii care n-au nimic, dar toate le stăpânesc. Deci, fraților, bucurați-vă! Desăvârșiți-vă, mângâiați-vă, fiți uniți în cuget, trăiți în pace și Dumnezeul dragostei și al păcii va fi cu voi.

EVANGHELIA. MATEI 4, 18-23; 5,14-16; 10,32-33, 17-18,22

În vremea aceea, pe când Iisus umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut pe doi frați: pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari; și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și, de acolo mergând mai departe, a văzut pe alți doi frați: pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat. Iar ei, îndată lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El. Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia Împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor.

Zis-a Domnul către ucenicii Săi: Voi sunteți lumina lumii. Nu poate o cetate aflată pe vârful de munte să se ascundă, nici nu aprind făclie și o pun sub obroc, ci

o pun în sfeșnic și luminează tuturor celor din casă. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, pentru ca ei să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri. Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel care se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Feriți-vă de oameni, că vă vor da pe mâna soboarelor de judecată și în sinagogile lor vă vor bate cu biciul; la împărați veți fi duși pentru Mine, spre mărturie lor și păgânilor; și veți fi urâți de toți pentru numele Meu, dar cel care va răbda până la sfârșit acela se va mântui.

TĂLCUIRI

I. Ucenici ai lui Hristos (Matei 4,18-23)

Cu totul neobișnuită ne apare întâmplarea pe care ne-o pune înaintea Sfânta Evanghelie de astăzi. Mântuitorul abia coborâse din munte, unde postise 40 de zile, fusese ispitit de diavolul și se pregătea să-și înceapă lucrarea dumnezeiască. Nu făcuse minuni, nu vorbise mulțimilor cu putere, era foarte puțin cunoscut. Umblând într-o zi pe lângă Marea Galileii, vede doi frați, Petru și Andrei, aruncându-și mrejele, căci erau pescari. „Veniți după Mine”, îi cheamă El, „și vă voi face pescari de oameni.” Iar ei, ne spune Sfânta Evanghelie, îndată lăsându-și mrejele, au mers după Dânsul. Mergând mai departe, vede pe alți doi frați, pe Iacov și Ioan împreună cu tatăl lor, Zevedeu, cârpindu-și mrejele. Aceeași chemare le adresează și lor Domnul, iar cei doi frați cu aceeași grabă își lasă corabia și pe tatăl lor și merg după El.

Neobișnuită, zic, ni se pare întâmplarea, pentru că cine dintre noi, astăzi, ar fi în stare să facă la fel ca cei patru pescari săraci de lângă Marea Galileii? Cine, aflându-se la lucrul său, la biroul său, la munca sa, în pădure, pe ogor, și venind un tânăr și zicându-i, „Lasă-ți plugul pe brazdă, că-ți făgăduiesc un seceriș mai bogat; lasă-ți mașina și vino cu mine, că sufletul este mai de preț decât toată lumea”; cine, zic, și-ar lăsa toate, și casă și părinți și copii și să se ia după un tânăr, despre care au auzit doar câteva lucruri? Este adevărat că Mântuitorul nu a chemat nici negustori, nici plugari, nici bogați, oameni legați de pământ, de slujbe, de averi, ci a chemat niște pescari, obișnuiți cu sărăcia, cu foamea, cu răbdarea și cu ostenele. Dar chiar așa, care pescar din vremea noastră ar mai face ca cele două perechi de frați? Cei patru însă, au lăsat toate și degrab au mers după Cel ce-i cheamă: „Veniți după Mine!” Ce s-a întâmplat mai apoi cu aceștia, noi știm: pescarii cei simpli au devenit ucenici și apostoli preaițelepti ai

lui Hristos, Care printr-înșii a vânat toată lumea, arătându-ne, pentru totdeauna, cu pilda vieții lor, cum trebuie să fie adevărații ucenici ai Domnului.

II. Îndată. Mântuitorul S-a înălțat la Ceruri de aproape două mii de ani, dar vestea cea bună a Evangheliei Sale este departe de a fi ajuns până la marginele lumii. El este cu noi de-a pururi, după făgăduință, până la sfârșitul veacurilor; și umblă și astăzi pe lângă marea acestei vieți, căci ca și atunci are nevoie de ucenici și ne cheamă: „Veniți după Mine!” Dar noi ce facem când auzim chemarea? Unii stăm fără răspuns,

Sfinți români

cârpindu-ne mrejele grijilor vieții; alții, ca și cei chemați la cină, ne scuzăm: „Am veni, Doamne, dar avem de lucru la ogor, la vite, acasă și nu putem veni.” Iar alții stăm la îndoială: „Chiar acum, Doamne? Venim noi, dar mai târziu, acum avem atâtea treburi!” Și nu ne dăm seama de înșelarea diavolului, care nu ne îndeamnă să părăsim cu totul gândul la faptele cele mântuitoare, ci numai să le amânăm pe mai târziu, știind că amânarea este tot una cu părăsirea de tot a gândului bun. Domnul Hristos însă nu vrea astfel de ucenici zăbavnici și îndoielnici. „Lasă morții să-și îngroape morții lor!”, spune El celui ce voia să-I fie ucenic după ce-l va fi îngropat pe tatăl său, și adaugă: „Tu vină

îndată, acum, și-Mi urmează!” Nu mâine sau poimâine, ci acum începe lucrul cel bun, pentru că ziua de mâine nu știi dacă o vei mai apuca.

O, fericită grabă, fericit îndată, în care se ascunde taina vieții veșnice! Hristos ne cheamă și pe noi, ca pe cei patru pescari: „Veniți după Mine!” Dar numai acela poate deveni ucenic asemenea lor, care-L ascultă și-L urmează ca și ei, fără zăbavă, îndată. Părăsind toate.

Multe sunt pricinile zăbavnicei noastre, dar una pare să fie mai tare decât toate: împătımirea de lume, de lucruri, legătura de cele materiale. Știind acestea Domnul va spune tânărului bogat, care voia să-I fie

ucenic: „Leapădă-te de toate averile și apoi vino de-mi urmează!” Iar în altă parte: „Nu poate, zice, să-Mi fie ucenic cel ce nu-și lasă tată, mamă, frați, surori și avere, cel ce nu se leapădă de toate, și chiar și de sine.” Domnul știe că suntem neputincioși; că nu ne folosim de lucruri, ci ne lăsăm robiți de ele și le slujim lor ca unor idoli. Dar nimeni nu poate sluji la doi domni: și lui Dumnezeu și idolilor. Dumnezeu vrea să-I slujim numai Lui, dacă vrem să fim ucenici ai Săi.

Să înțelegem bine cuvântul. Nimeni nu ne oprește de la folosirea lucrurilor, deoarece Dumnezeu tocmai pentru trebuința omului le-a făcut. Dar să ne folosim de ele, nu să fim robii lor; să ne mântuim, nu să ne pierdem sufletul din pricina lor. Patriarhul Avraam era plin de bogății, dar neconținut slujea cu ele celor lipsiți. Iov cel bogat era „ochii celui orb și piciorul celui șchiop și tatăl celor neputincioși” (Iov 29, 15-16). Numai atunci lucrurile sunt bine folosite când nu sunt piedică pentru slujirea lui Dumnezeu, când nu ne opresc de la chemarea Domnului: „Veniți după Mine!”. Nealipiți cu inima de nimic, desprinși de toate și gata pentru a urma îndată pe învățătorul, așa trebuie să fie adevărații ucenici ai lui Hristos.

Taina uceniciei. Când ne gândim cât de greu ne hotărâm noi pentru lucrul cel bun și cât de legați suntem de cele pământești și trecătoare, ne întrebăm: oare ce taină se ascunde în graba cu care cei patru pescari au lăsat toate și au urmat Domnului?

Este adevărat că Domnul a fost om întru totul, asemenea nouă, afară de păcat, dar chipul Lui, fără îndoială, oglindea Dumnezeirea, care era acoperită de materialitatea trupului. Noi nu știm cum poate arăta fața unui om fără de păcat, fiindcă noi ne-am născut în păcate și păcat săvârșim în toată vremea vieții noastre. Chipul și vorba Domnului aveau ceva ce nu se găsește la oameni. „Niciodată n-a grăit un om așa”, ziceau slugile arhierilor, care spionau pe Iisus; mulțimile, ascultându-I dumnezeiescul cuvânt, uitau și de foame și de sete și mergeau după Dânsul prin locuri pustii. În curtea arhierelui, după ce se lepădase de învățătorul, Petru l-a întâlnit numai odată privirea și ieșind afară a plâns amar. Matei la vamă, ca și pescarii, auzindu-I chemarea, a lăsat toate și a mers după Dânsul.

Chipul Domnului era plin de măreție și cuvântul Lui plin de putere dumnezeiască, I se supuneau vânturile, marea, diavolii, toate. Cum să nu I se supună și pescarii și vameșii? Da, așa este, dar să nu uităm cât

Ieromonah Petroniu Tănase

de mulți erau cei ce ascultau cuvintele Lui cele minunate, cât de mulți cei ce se uimeau de puterea ce ieșea dintr-însul, și totuși cât de anevoie și cât de puțini erau ucenicii Lui.

Celor patru pescari, Mântuitorul nu le era cu totul necunoscut. Doi dintre ei, Ioan și Andrei, fuseseră ucenicii lui Ioan Botezătorul și-l auziseră când a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Care ridică păcatul lumii.” Ba au stat o zi întreagă împreună cu El, după care Andrei a alergat la fratele său Petru, ca să-i spună: „Am aflat pe Mesia, ce se zice Hristos!”. Înspre ziua în care i-a chemat Hristos, Petru și Andrei pescuiseră toată noaptea, fără să prindă nimic. „Depărtează luntrea la adânc și dă cu năvodul”, îi îndeamnă Domnul de pe țârm, iar ei, ascultând, au prins două luntre pline de pește. Uimiți de minune și cu inimile lor simple și curate, pescarii au simțit că Cel ce-i chema nu era un om obișnuit. De aceea, cu desăvârșită încredere, ei lasă și luntre și mreje și familie și merg după Dânsul. În această încredere totală stă taina uceniciei în Hristos. Această încredere ne lipsește nouă, de suntem zăbavnici și îndoielnici. Dacă Domnul ne-a spus că nici un păr din cap nu cade fără știrea lui Dumnezeu, cum de ne îndoim că El nu o să Se grijească de noi, când însuși ne-a asigurat că ne poartă de grijă mai mult decât păsărilor cerului și florilor câmpului, care sunt așa de frumoase și nu duc nici o lipsă? Încredere totală în Dumnezeu că El ne poartă grijă de-a pururi în toată vremea și în tot locul, că nimic nu se petrece în viața noastră fără știrea și îngăduința Lui: iată izvor

de putere și de mântuire. Înarmați cu această încredere, mucenicii au biruit pe cei ce-i chinuiau, cuvioșii au răbdat nevoințele pustiei și asupra lor băntuierilor drăcești; cu această încredere nemărginită, pescarii au lăsat toate și au urmat lui Hristos. Și El ne-a asigurat că cel ce caută mai întâi împărăția Cerurilor nu va duce lipsă de nimic, fiindcă mai degrabă va uita o mamă pe pruncul său de la sân, decât va uita Domnul pe cel ce-L caută de Dânsul.

III. Citim în Viețile Sfinților la 3 iulie despre Cuviosul Alexandru, că, tânăr fiind și frate în mănăstire, mult se minuna el de cele spuse în Sfânta Evanghelie pentru purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de toată făptura. Într-o zi, luând el cartea, merge la avva Ilie, starețul mănăstirii și-l întreabă: „Părinte, oare adevărate sunt toate cele scrise în Sfânta Evanghelie?”. Cuviosul Ilie auzind această neobișnuită întrebare, s-a mirat și s-a tulburat, socotind că fratele este înșelat de diavolul și nerăspunzându-i nimic, privea numai în jos. Apoi întorcându-se către frații care erau împreună de față, le zice: „Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru acest frate, care a căzut în vreo oarecare cursă a diavolului.” Și, ridicându-se, s-au rugat cu lacrimi. Apoi întorcându-se spre fratele Alexandru îi zice: „De unde ți-a venit, frate acest gând de îndoire, ca să nu crezi în cele spuse în Sfânta Evanghelie?”. La care Alexandru a răspuns: „Nu mă îndoiesc Părinte de cele scrise în Sfânta Evangheliile, ci numai întreb dacă adevărate

sunt toate.” Și i-au răspuns frații toți: „Cu adevărat, adevărate sunt toate și nu este nici un fel de îndoire.” Atunci zice fratele Alexandru: „Dacă sunt adevărate, noi pentru ce nu le împlinim?” Și pornit fiind de Duhul, fratele Alexandru a cerut blagoslovenie de la stareț să se ducă în pustie ca să împlinească cele scrise în Sfânta Evanghelie. Și, închinându-se fraților, a plecat cu toată nădejdea în Domnul, neluând cu sine nimic, fără numai Cartea Evangheliei. Și a petrecut în pustie șapte ani, neavând nici o grijă de cele pământești și fără să ducă lipsă de ceva, fiind hrănit de Dumnezeu în chip minunat.

Iată numai una din mulțimea pildelor prin care Dumnezeu arată că își ține cuvântul față de cei ce își pun nădejdea într-Însul.

Cu această încredere neîmputinată în Mântuitorul, să răspundem și noi la chemarea Lui, fără zăbăvă și părăsind obiceiurile păcătoase de până acum, ascultând îndemnul stăruitor al Bisericii, la sfintele slujbe: „Pe noi înșine și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.” Numai așa putem fi adevărați ucenici ai Lui și numai ca ucenici ai Lui ne vom putea învrednici să ne împărtășim de făgăduința Lui cea plină de bucurie:

„Unde sunt Eu, acolo va fi și sluga Mea.” Amin.

Parintele Petroniu de la Prodromu,
Editura Bizantina, București, 2015

CUVÂNT DE LA PĂRINȚI

În afara sfinților nu există învățători și pedagogi adevărați, nici o cultură adevărată fără sfințenie. Numai sfântul este adevăratul pedagog și învățător; numai sfințenia este adevărată lumină. Cultura adevărată, lumina adevărată, nu sunt nimic altceva decât iradierea sfințeniei. Numai sfinții sunt cu adevărat luminați. Sfințenia trăiește și respiră prin lumină, iradiază și acționează în lumină. Sfințind, sfințenia în același timp luminează și învață. Există o anume identitate între sfințenie și luminare. În realitate, cultura înseamnă luminare, luminare prin sfințenia în Duhul Sfânt, Care este purtătorul și creatorul sfințeniei și al luminii și al cunoștinței. Și, întrucât sunt sfințiți și luminați de Duhul Sfânt, sfinții sunt și adevărați învățători și pedagogi.

Sfințenia este unire după har cu Dumnezeu, adică unire cu Logosul cel veșnic, cu sensul vieții și al exis-

tenței; tocmai în aceasta constă plinătatea și desăvârșirea personalității și existenței omenești.

O astfel de sfințenie harismatică este sufletul culturii. Fiindcă, dacă cultura nu ne descoperă sensul cel veșnic al vieții, mai este, oare, nevoie de ea? Mai bine să fii tigrul în mijlocul junglei sau leul în pustie decât un om lipsit de cultura sfințeniei.

Cultura fără sfințenie, „lumina” fără sfințirea în Duhul Sfânt, acestea le-a inventat Europa în idololatria ei umanistă. N-are importanță dacă această idololatrie se manifestă în cultul papei sau în cultul Bibliei, în cultul mecanicii, sau în cultul modei. Adevărata cultură, ortodoxă și evanghelică, luminează pe om cu lumina dumnezeiască și-l conduce („luminează”) spre tot ceea ce este nemuritor și veșnic, dumnezeiesc și sfânt. Ea alungă tot păcatul și biruie orice

moarte și, de aceea, ea îl curățește pe om, îl sfințește, îl face nemuritor, veșnic, nestrucios.

Da, numai sfântul este adevăratul învățător și pedagog, numai „sfântul” este adevăratul „luminător” și numai „sfințenia” este adevărata „luminare”. Acesta este adevărul evanghelic pe care l-a descoperit Domnul și Dumnezeu nostru Iisus Hristos și pe care l-a păstrat Ortodoxia (...)

Veniți să silabisim în rugăciune Evanghelia Ortodoxiei și Ortodoxia Evangheliei. Domnul nostru Iisus Hristos este sfințirea noastră și lumina noastră, lumina noastră și cultura noastră (vezi I Corinteni 1,30; Ioan 8,12). El a parcurs toată calea vieții omenești și a făcut cu putință întreaga lucrare a sfințirii și luminării omului prin adevărul veșnic și viața veșnică. Dacă ești nedumerit înaintea unui lucru oarecare sau nu știi ce trebuie să faci, îndreaptă-ți privirea către Domnul Iisus și întrebă-te în sinea ta: ar fi făcut El lucrul acesta? Și, dacă El l-ar fi făcut, fă-1 și tu, pentru că lucrul acela va fi sfânt și va sfinți și va lumina. Dacă însă Acela nu l-ar fi făcut, nu-1 fă nici tu, pentru că va fi ceva necuvios și va duce la întuneric și la moarte.

În condițiile acestei vieți omul dobândește sfințenia trăind sfânta dreptate a lui Hristos ca și conținut al personalității lui (vezi Romani 6,19). Sufletul său se sfințește și se luminează atunci când se exercită pe sine și trupul său în gânduri sfinte, în simțiri sfinte, în sfinte dorințe, în fapte sfinte. Și roadă acestora este „viața veșnică” (Romani 6,19-22). Înrobirea trupului, a sufletului și a simțurilor față de păcat, duce la moartea din care nu există înviere (Romani 6,19,21-22). Din robia păcatului omul se eliberează prin Hristos, dacă prin nevoințele în har ale credinței și ale dragostei, ale rugăciunii și postului, ale smereniei și blândeții, ale răbdării și iertării, se schimbă pe sine, ziua și noaptea, dintr-un păcătos în om fără de păcat, dintr-o ființă mărginită într-una veșnică.

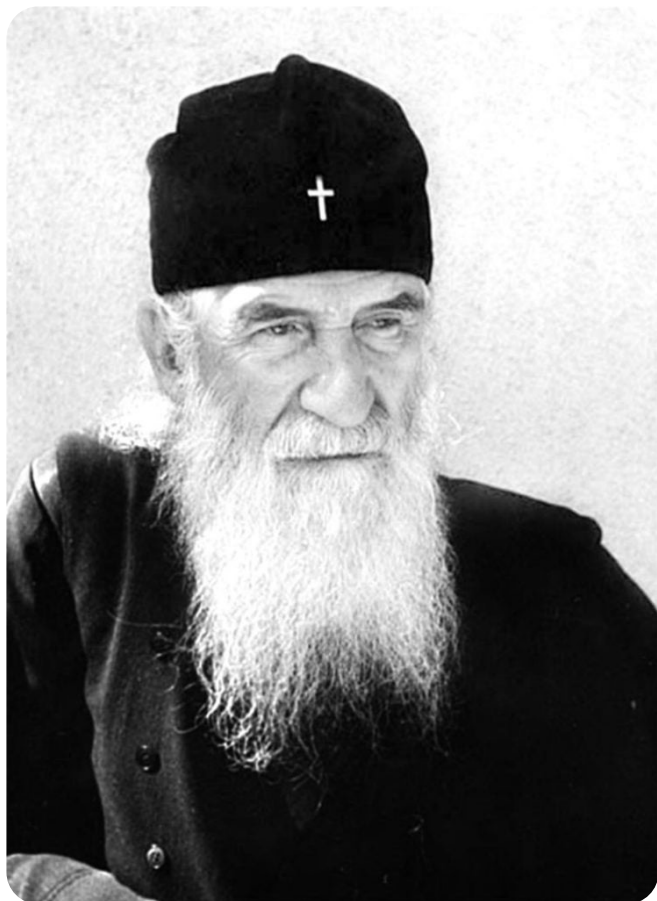
Sfințenia este starea normală a sufletului nostru după chipul lui Dumnezeu; de aceea, sfințenia noastră este voită de Dumnezeu: „Căci aceasta este voia lui Dumnezeu: sfințirea noastră” (I Tesaloniceni 4,3). Aceasta o vrea Dumnezeu de la noi, aceasta o cere și în ea constă toată voia Lui față de noi. Iar noi săvârșim voia Lui numai dacă facem ceea ce este sfânt, ceea ce se sfințește și luminează. Numai atunci ne sfințim și ne luminăm. Lucrul acesta este cu puțință să-1 izbutim, dacă ne menținem întotdeauna într-o dispo-

ziție sfântă prin exercitarea în har a virtuților-nevoințelor evanghelice; dacă îndrumăm pe calea sfințirii și luminii evanghelice toate gândurile noastre, toate simțămintele și faptele noastre (vezi I Tesaloniceni 4,1-6).

Întreaga Evanghelie se rezumă într-o singură poruncă a lui Dumnezeu către noi toți: „Fiți sfinți, cum sfânt sunt și Eu,” (I Petru 1,16). În negrăita Sa condescendență, Dumnezeu iubirii îi face pe oameni egali cu El: pentru Dumnezeu și pentru oameni sunt valabile aceeași Evanghelie, același har, același adevăr, aceeași dreptate, a- ceeași viață, aceeași bunătațe: „Căci Cel ce sfințește și cei ce se sfințesc dintr-unul sunt toți” (Evrei 2,11). De aceea calea creștinilor este „calea sfinților” (Evrei 8,8). Apostolul sfătuiește pe creștini: „După Sfântul care v-a chemat pe voi - adică după Hristos așa și voi fiți sfinți în toată petrecerea voastră „ (I Petru 1,15). Porunca nou-testamentară este, de asemenea: „ Umblați vrednic de Dumnezeu” (I Tesaloniceni 2,12; vezi și Coloseni 1,10; Filip 1,27). Evanghelia nu este altceva decât o chemare a oamenilor de către Dumnezeu la sfințire, la sfințenie (I Tesaloniceni 4,7). A urmări sfințenia împreună cu toți (vezi Evrei 12,14) constituie regula tuturor raporturilor noastre reciproce. Fără de ea nimeni nu va vedea pe Dumnezeu (tot acolo). Domnul este sfânt, de aceea numai sfinții, numai cei sfințiți și luminați pot să-L vadă adică cei ce-și însușesc Adevărul veșnic cu toată ființa lor (vezi Ioan 17,17).

Când se caută adevărul veșnic este cu totul greșită întrebarea: ce este Adevărul? întrebarea trebuie să sune astfel: Cine este Adevărul? Pentru că adevărul poate fi numai o persoană și, desigur, o Persoană Dumnezeiască, iar nu un lucru: numai Dumnezeu Creatorul, iar nu o creatură. Dumnezeu-om răspunde: „Eu sunt Adevărul” (Ioan 14,6), dar numai celui care, din toată inima, din tot sufletul, din toată ființa lui, în rugăciuni și lacrimi, în post și priveghere, în suspine și zbulcium sufletesc, întrebă: cine este Adevărul?

Numai cei sfințiți de Adevărul veșnic sunt adevărații luminați, pentru că Adevărul a venit prin Iisus Hristos (Ioan 1,17). Fără El și în afara Lui nu există și nici nu poate exista Adevăr. Vreți o schemă a acestui lucru? Iată-o: Hristos - Adevăr - Sfințenie = Lumina-re. Adevărul creează în suflet o dispoziție sfântă iar din sufletul sfânt izvorăsc continuu gânduri sfinte, dorințe sfinte, simțăminte sfinte, fapte sfinte. Pentru aceasta creștinii se numesc sfințiți (Faptele Apostoli-

Sf. Iustin Popovici

lor 20,32; 26,18; I Corinteni 1,2). Nu crezi poate aceasta, pentru că te apasă păcatele, te strivesc patimile, dar ascultă cuvântul Evangheliei celei veșnice: „Toată făptura lui Dumnezeu... se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune „ (I Timotei 4,5). Toată făptura: și tu și eu, cu o singură condiție: să punem în practică cuvântul lui Dumnezeu, Evanghelia, și să ne rugăm. Da, rugăciunea sfințește și luminează. Dacă nu o ai, ești departe de sfințenie, de luminare și, în consecință, și de adevărata cultură. Ești, oare, făptură a lui Dumnezeu dacă nu te sfințești pe tine însuși prin Evanghelie și prin rugăciune? Numai diavolul nu se poate sfinți prin ele, deoarece datorită urii lui față de Dumnezeu a devenit atât de rău, încât din cauza relei lui voințe a încetat de a mai fi făptura lui Dumnezeu; poate că a uitat chiar că a fost vreodată.

Mântuirea constă în sfințirea omului prin Duhul Sfânt. Aceasta este o nevoie dificilă și îndelungată pentru sfințirea harismatică, câștigată prin lucrarea poruncilor evanghelice; o osteneală personală, lăuntrică și neîncetată. La aceasta ne cheamă Dumnezeu prin Evanghelia Lui (Tesaloniceni 2,12). Scopul vieții omului pe pământ este dobândirea Duhului Sfânt, după cum mărturisește și învață insuflat de Dumne-

zeu Sfântul Serafim din Sarov. Pentru aceasta Duhul Sfânt se numește Duhul sfințeniei, Duhul sfințirii (Romani 1,4).

Sfințirea se manifestă ca luminare a omului de către Duhul Sfânt. De aceea, ziua Cincizecimii, ziua Duhului Sfânt, este ziua luminării de adevăr, de sfințenie, în foc. În Duhul Sfânt sfințenia și lumina sunt unul și același lucru; e ceea ce se întâmplă și la Apostolii cei purtători de Duh și la Sfinții Părinți. De aceea, sfinții purtători de Duh sunt unicii luminători și învățători. Prin sfințenia lor ei alungă păcatul din adâncul sufletului și trupului omenesc, iar prin lumină luminează calea fiecărui om pentru a putea străbate valea morții spre liniștea nemuririi. Pentru cel purtător de Duh toate sunt luminoase și clare: viața și moartea, bucuria și durerea, sensul omului și al lumii; pentru că el vede prin Duhul Sfânt rațiunea și sensul a toate, ca și Sfinții Apostoli în ziua Cincizecimii. Botezul „în Duhul Sfânt și în foc” (Marcu 1,8; Luca 3,16) este în același timp și sfințenie și luminare. Din acest motiv, Botezul Domnului se numește Luminare. Născuți pentru Duhul Sfânt, prin sfințire și lu-minare, creștinii sunt și rămân creștini numai în Duh Sfânt, de aceea se și numesc sfinți.

În Botez și în Mirungere, omul primește de la Duhul Sfânt plămada sfințeniei cu care va trebui să-și plămădească tot sufletul și trupul lui prin exercitarea virtuților evanghelice. Prin întrupare, trupul divino-uman al lui Hristos a devenit literalmente al nostru, dar în mod trans-subiectiv, în timp ce prin Sfânta Euharistie acesta devine al nostru, real și personal în mod obiectiv. Pentru că în Sfânta Euharistie se găsește plinătatea și desăvârșirea sfințeniei și a luminării. Dincolo de ea (adică de Sfânta Euharistie) natura omenească nu mai poate înainta, în ce privește intimitatea, unirea ei cu Dumnezeu, pentru că nu mai are unde să înainteze (vezi Evrei 10,10-14; I Corinteni 10,16-17). (...)

Transformat prin nevoințele în har, omul devine treptat din ce în ce mai sfânt și mai luminos. A trăi cineva în spirit evanghelic înseamnă să reverse lumina Cuvântului lui Dumnezeu, lumina dumnezeiască necreată, să se transforme în lumină, să devină lumină, pentru că viața și lumina sunt de-o-ființă în Dumnezeu și în Dumnezeul-om (vezi Ioan 1,9) și de aici și în toți creștinii adevărați. Această strălucire a Luminii celei pline de har este înfățișată în Sfintele Icoane, printr-un nimb de lumină. Trăsătura caracteristică

a personalității sfântului este aceea că el iradiază lumina adevărului veșnic, a dreptății, a sfințeniei și frumuseții. „Și lumina în întuneric luminează și întunericul nu a cuprins-o „ (Ioan 1,5).

Împărăția morții se întinde cât și omul; pe cât omul face să crească influența lui în jurul său, pe atât se întinde și moartea; aceasta este soarta lui tragică în lume. Veți fi observat că în univers nimic nu este muritor decât numai omul și cele din jurul lui. Umanismul! Un joc pueril și zadarnic în angrenajul morii asurzitoare a morții. Prin păcat și prin moarte omul a transformat lumea aceasta într-o înfricoșătoare monstruoasă. Și chiar și oamenii mai puțin sensibili și-ar fi pierdut capul în grozăviile acestea ale pământului, dacă nu li s-ar fi dat lumina dumnezeiască, ce luminează în drumul lui, pe tot omul în întunericul cel nepătruns al păcatului și al morții (vezi Ioan 1,9; II Corinteni 4,6).

Lumina, Hristos, „a venit în lume și oamenii au iubit mai mult întunericul (adică păcatul, moartea, răul), decât lumina”. De ce? - „Pentru că faptele lor sunt rele. Tot cel ce face cele rele urăște lumina („toți”: și eu, și tu, când facem răul) și nu vine spre lumină, ca faptele lui să nu fie vădite că sunt rele” (Ioan 3,19-20). Există o tainică identitate între lumină și binele dumnezeiesc cel veșnic după cum, iarăși, există o unitate fatală între întuneric și răul satanic, și de aici se explică ura întunericului și a răului împotriva a tot ceea ce este luminos și bun. „ Cel ce face adevărul vine la lumină ca să se vădească lucrurile lui, că sunt lucrate în Dumnezeu „ (Ioan 3,21).

Lumea este cufundată în întunericul păcatului. Și în acest întuneric înfricoșător numai minunatul nostru Domn a putut să spună despre Sine: „ Eu sunt Lumina lumii; cel ce urmează Mie nu va umbla întru întuneric și va avea Lumina Vieții” (Ioan 8,12). Fără minunatul Domn Iisus, lumea este un întuneric mișunând de fantome. Atunci când îi priviți cu ochiul lui Hristos, oamenii fără Hristos nu vi se par ca niște înfricoșătoare fantome? Și lucrurile nu vi se par ca niște umbre fantastice, din care iese la iveală fiara cea oarbă a morții? Dacă aveți curajul să priviți spaima în față, veți simți acest lucru și atunci nu vă rămâne altceva decât jalea și doliul pentru Hristos. Pentru că, umblând fără de Hristos, în acest teatru al umbrelor care este lumea, omul „nu știe încotro merge” (vezi Ioan 12,35).

Pentru ca să afle unde merge și care este drumul care duce din această lume în cealaltă, omul trebuie să devină fiu al luminii. Cum? - Prin credința în Hristos ca Lumina lumii, pentru că într-o astfel de credință omul însuși se naște din lumină și devine copil al luminii, fiu al luminii (vezi Ioan 12,36).

Credința în Hristos nu numai că-l eliberează pe om de întuneric, dar îl și transformă în lumină, în fiu al luminii. De aceea zice Mântuitorul despre Sine însuși: „Eu am venit lumină în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână întru întuneric” (Ioan 12,46). Și, într-adevăr, oricine a crezut cu adevărat în Hristos nu rămâne în întunericul morții și nici nu va rămâne vreodată. De aceea, credincioșii sunt luminați, iar cu lumina dumnezeiască a sufletului lor luminează toate tainele cerului și ale pământului. Acest lucru l-a avut în vedere, Apostolul Pavel când scria creștinilor: „ Cândva ați fost întuneric, acum sunteți lumină în Domnul; umblați ca fiii ai luminii” (Efeseni 5,8. Vezi și I Petru 2,9). Sunteți întuneric prin păcat, prin răutate, prin moarte, iar „în Domnul” ați devenit lumină, adică prin Domnul, Care este sfințenia adevărată și lumina adevărată. Mărturisind iarăși acest lucru, Apostolul scria creștinilor: „ Voi toți sunteți fiii ai luminii și fiii ai zilei; nu suntem ai nopții și întunericului „ (I Tesaloniceni 5,5), pentru că Domnul Dumnezeu nostru este Părintele luminilor, al tuturor luminilor (Iacob 1,17).

Sfinții cei purtători de Dumnezeu sunt lumina lumii, luceferii lumii (Matei 5,14; Ioan 8,12; Filipeni 2,15); de aceea, întunericul păcatului nu poate să-i cuprindă; nu sunt însă lumină, prin ei înșiși, ci datorită lui Hristos Care este în ei; ei sunt numai deținători credincioși și purtători ai luminii lui Hristos. Dar ei, sfinții, continuă să lumineze și după moartea lor, pentru că ei răspândesc raze nu numai prin cuvintele lor sfinte, ci și prin sfintele lor moaște.

Dumnezeu este sfințenia desăvârșită și lumina absolută, de aceea „ întuneric nu este nicicum în El” (I Ioan 1,5). Noi suntem cu El „ dacă umblăm în lumină, după cum El este în lumină „ (I Ioan 1,7). Comuniunea cu El este o comuniune cu lumina, pentru că sfințenia se hrănește cu lumină. Aceasta este o lege pentru viața evanghelică în Hristos. Lumina dumnezeiască și sfințenia deschid ochii sufletului nostru către realitățile veșnice atât ale acestei lumi cât și ale celeilalte, în timp ce întunericul păcatului orbește și nu ne lasă să vedem nimic din ceea ce este dumnezeiesc și veș-

nic, nici în lumea aceasta nici dincolo de ea (vezi Ioan 2,10; Efeseni 1,18).

Sfințenia este nevoința (asceza) în har, de aceea și cultura este o astfel de nevoința (asceză). Omul le dobândește pe amândouă dacă câștigă virtuțile evanghelice. Pentru că Domnul adevărului ne-a zis: „Deci, dacă voi, fiind răi, știți să dați daruri bune copiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl cel din cer va da Duh Sfânt celor ce cer de la El?” (Luca 11,13). Și, într-adevăr, L-a dat atâtor și atâtor sfinți purtători de Duh și Îl dă și-1 va da întotdeauna, dar cu o condiție, pe care Sfântul Ioan Hrisostom o formulează în chipul următor: „Supune-te lui Dumnezeu în poruncile Lui, ca să te audă pe tine în rugăciunile tale” (Cuvântarea 2, 71; PG 35, 480 B) (...)

Omul care caută sincer sensul și lumina vieții găsește întotdeauna o bucurie spirituală inexprimabilă, ca și imbolduri spirituale și orizonturi cât se poate de largi în tainica și sfânta Biserică Ortodoxă. Nu există în mine și în tine deznădejde și tristețe, îndoială și întuneric, păcat și moarte, pe care să nu le putem alunga cu minunatele rugăciuni ortodoxe. Dacă sufletul tău a fost cuprins de întuneric și, paralizat, spiritul îți este cufundat în întuneric, iată o rugăciune care te va ajuta în plâns și lacrimi: „Luminarea celor ce stau întru întuneric, izbăvirea celor deznădăjduiți, Iisuse, Mântuitorul meu, către Tine mânc, împărate al lumii, lu-

minează-mă cu strălucirea Ta!”.. (Canonul de Rugăciune la Prea Dulcele Iisus, Cântarea 5) Te-ai întunecat din cauza prea multelor păcate?

Iată medicamentul: „Iisuse, Prea Dulce, luminează-mă pe mine cel întunecat; Iisuse, lumina mea, luminează-mă!”... Dacă gânduri necurate și rușinoase tulbură inima ta, aleargă la rugăciune și roagă-te cu lacrimi: „Iisuse, Prea Dulce, luminează cugetele inimii mele; Iisuse, lumina cea sfântă, luminează asupra mea!”... Și dacă, iarăși, la orizontul sufletului tău se înfățișează norii cei de foc ai plăcerii, recurge la această minunată rugăciune: „Iisuse, Prea Dulce, luminează simțirile mele întunecate de patimi; Iisuse, Prea Dulce, păzește inima mea de pofta cea rea!” (Imnul Acatist al Prea Dulcelui Iisus, icosul 3, 4, 9, 11 și 12). Iar când toate relele se năpustesc de pretutindeni asupra ta, ca să te arunce în întuneric, în deznădejde, în moarte, atunci strigă către Domnul cel atotmilostiv: „Spre cer ridic ochii inimii mele, spre Tine, Mântuitorul meu, mântuiește-mă cu strălucirea Ta! „ (Antifonul 1, glas 2 (Octoih).)

Arhimandritul Iustin Popovici

Omul și Dumnezeu – Om.

Abisurile și culmile filozofiei

Studiu introductiv și traducere: Pr. prof. Ioan Ică și diac. Ioan I. Ică jr. Editura Desis Sibiu 1997 pag. 82-94

PENTRU TINERI

Comuniunea cu Sfinții

Viața religioasă românească este, cu toate imperfecțiunile ei, un bun exemplu de Ortodoxie în act. Credința este o practică sau o învățătură care își arată sensul și puterea în practică, iar nu în primul rând o doctrină în ea însăși.

Viața Sfinților din toate timpurile și din toate țările, viața poporului lui Dumnezeu care constituie “Sfânta Biserică”, dă mărturie de adevărul Evangheliei, dă mărturie de Hristos. Sfinții îndeosebi iradiază un comportament extrem de uman. Pentru că sunt totdeauna întorși spre Dumnezeu, ei știu să se întoarcă și spre om, așa cum Dumnezeu se întoarce spre ei în Hristos. Noi nu-L cunoaștem pe Dumnezeu în El însuși ci pe Dumnezeul întors spre oameni. Și-L cunoaștem doar în măsura legăturii Sale cu noi.

A-i privi pe oameni așa cum îi privește Hristos, e ceea ce fac sfinții. Sfinți precum Sfântul Vasile, Sfântul Nicolae, Sfântul român Calinic de la Cernica, care plângea când nu avea bani să le dea oamenilor, au lucrat la propovăduirea, la afirmarea credinței celorlalți, pregătindu-i să fie oameni adevărați. Ei și-au iubit aproapele și i-au îndemnat și pe ceilalți să-l iubească, au urmat instinctiv această direcție. Sfinții sunt remarcabili nu ca niște eroi sau specialiști pe care este greu să-i înlocuiești, ci prin această forță spirituală, prin forța iubirii, a rugăciunii pentru oameni care este în ei, mai mult decât prin faptele lor.(...)

Sfinții arată în viața lor sfințenia lui Dumnezeu. Ei sfințesc înăuntrul lor numele lui Dumnezeu prin rugăciune, apoi îl arată în mod transparent prin purtarea lor. Creștinii se uită în calendar pentru a vedea care este Sfântul zilei și îi aduc rugăciuni în acea zi își așează viața sub oblăduirea Sfântului și caută să imi-

te cum pot virtuțile acestui Sfânt, simțindu-se ocrotiți de rugăciunile lui. Sunt venerați de asemenea cei care au murit în sfințenie, care au făcut totul pentru dăinuirea Bisericii, care și-au dat viața pentru Dumnezeu, au iradiat în lumina lui Hristos și ne-au lăsat prin aceasta o Biserică vie. Fără Sfinții din trecut, Biserica nu ar fi ceea ce este, n-ar fi putut dăinui. Tradiția vie și prin aceasta Biserica însăși nu se poate menține fără o succesiune a Sfinților. "Aduceți-vă aminte de înaintașii voștri" (Evr. 13, 7), spune Sfântul Apostol Pavel. Este recunoștința pentru toți cei care ne-au transmis Evanghelia. Viața Bisericii nu a fost niciodată întreruptă pentru a o reîncepe din nou.

Sfinții sunt importanți și prin ceea ce ne transmit: Biserica vie, în spiritualitatea ei, în forța sa spirituală, exemplul lor. Îi venerăm și pentru că sunt plini de Dumnezeu. Sunt oameni care au atins culmile foarte înalte ale îndumnezeirii. Se interesează de uman așa cum se interesează de Hristos; sunt împreună cu Hristos așa cum sunt Îngerii.(...)

Nu credem că există două Biserici, o Biserică pământească și o Biserică cerească. Există o singură Biserică care se prelungește de pe pământ în cer. Nu suntem ruși de viața pământească pentru că avem privirile îndreptate, concentrate spre cea de dincolo, înaintăm spre cea de dincolo luptând aici pentru a ajunge acolo încununați de prezența lui Hristos, a Duhului Sfânt în noi. Creștem aici, trebuie să lucrăm aici, chiar și în viața socială, în perspectiva vieții de dincolo. Fără viața pământească nu putem crește. Este ceea ce fac Sfinții. Ei trăiesc "pe pământ ca în cer", făcând voia lui Dumnezeu.

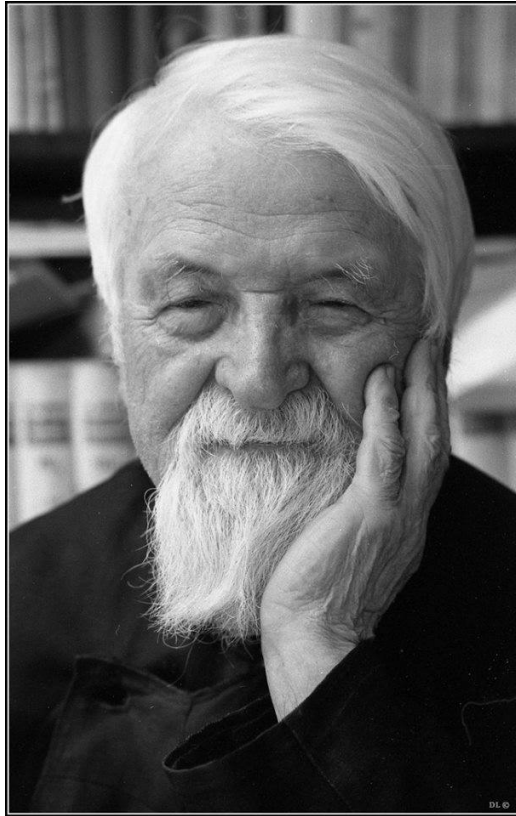
În același timp, fiecare popor își trăiește credința într-un mod original. Ortodoxia însă rămâne aceeași, rămâne apostolică, își păstrează toată bogăția propovăduirii apostolice și a vieții creștinilor din vremea Apostolilor. Tradiția se transmite ca o viață mereu

proaspătă, ca un mod de a trăi Biblia integral, cât mai autentic posibil. Dar există o infinitate de moduri de a o aprofunda(...)

Există o ființă a creștinismului, o permanență. Iisus este ieri, astăzi și întotdeauna Același. Cultura nu este decât formă, ea nu se poate substitui ființei creștinismului. Eu însumi rămân în această unitate, fără a pune granițe între mine și ceilalți sau între națiuni. Suntem împreună, dar ne păstrăm totdeauna identitatea personală sau națională... Toate popoarele ortodoxe își leagă din plin viața religioasă de sfințirea lumii; se manifestă astfel convingerea că omul nu se poate mântui decât în legătură cu lumea. Tot ceea ce slujește vieții omului: apa, pâinea, vinul sunt sfințite. Cu apă sfințită se stropesc apoi camerele, paturile, uneltele... Icoana este așezată în mașină, pe câmp, în grădini, în preajma animalelor. Totul trebuie sfințit. Primele roade sunt aduse la biserică, o parte din ele dăruindu-se celor săraci. Este binecuvântată masa și se face semnul Crucii când se taie pâinea. La începutul unei munci omul își

face semnul Crucii, ca și atunci când termină o muncă, când iese din casă, când trece pe lângă o Biserică. Mulți oameni cer binecuvântarea atunci când întâlnesc un preot; când preotul vine în casa lor. Întreaga viață este umplută de binecuvântare, nu este ruptă de Dumnezeu. Acțiunile, trebuie sfințite, lucrurile înseși trebuie să se deschidă acțiunii omului, întărite și sfințite de Dumnezeu. Pentru că prin om energiile lui Dumnezeu pătrund în lume. Prin om se sfințesc lumea, universul, toate elementele lumii.

Pr. M. Costa de Beauregard și
Pr. Dumitru Stăniloae,
Mica dogmatică vorbită.
Dialoguri la Cernica, Editura Deisis

Părintele Profesor Dumitru Stăniloae

SĂ CÂNTĂM DOMNULUI**Troparul și condacul Sfinților Români****Tropar**
glasul al 3-lea

*Cuvântul dumnezeiesc pe pământul românesc au odrăslit
iar Biserica străbună cu Sfinți s-a împodobit,
vrednici lucrători s-au arătat Mucenicii și Mărturisitorii care pentru Hristos viața și-au jertfit
iar Cuvioșii și Pustnicii întru nevoie urmând calea Domnului chipuri îngerești au dobândit,
Arhieriei și Preoții neîncetat vestind Cuvântul Evangheliei au mărturisit,
iar binecredincioșii Voievozi Biserici au înălțat
și cu dreptslăvitorii creștini cu râvnă și jertfelnicie credința ortodoxă și țara au apărat,
toate cetele Sfinților împreună
rugați pe milostivul Dumnezeu sa mântuiască sufletele noastre.*

Condac
glasul al 8-lea

*Sfinților preaslăviti, care pe pământul românesc ați viețuit
și pretutindeni credința ortodoxă ați mărturisit,
purtați rugăciunile și cântările dreptcredincioșilor creștini,
către Hristos, Domnul nostru. P
omenirea voastră, cu laude astăzi cinstindu-o,
înălțăm neîncetată cântare și laudă.
Bucurați-vă, toate cetele Sfinților Români, împreună cu toți sfinții!*

GÂNDUL ZILEI

*Cultul sfinților în Ortodoxie
se întemeiază pe două puncte de credință:*

- a) pe credința că omul, primind Tainele Bisericii,
primește harul ca energie necreată a lui Dumnezeu
și prin această energie sau lucrare,
însăși lucrarea sa omenească poate să înainteze
într-o viață curățită de patimi și*
- b) pe credința în continuarea unei astfel de vieți
în veșnica existență viitoare.*

PARINTELE DUMITRU STĂNILOAE